

Ålands Landskapsregering
PB 1060
22101 MARIEHAMN

Hänvisning: Begäran om remiss

Ärende: **Yttrande med anledning av lagstiftning om kommuner med synnerligen ansträngd ekonomi**

Om målsättningarna

Ålands kommunförbund konstaterar att målsättningen med lagstiftningen är att säkerställa servicen till kommuninvånarna i en situation där kommunens ekonomi är synnerligen ansträngd

Om definitionen av synnerligen ansträngd ekonomi

Som kriterier för när en kommuns ekonomi anses vara synnerligen ansträngd är om det finns **ackumulerade underskott i balansräkningen som inte täckts "inom två år från ingången av det år som följer efter det att bokslutet fastställts"**.

I översättning så skall alltså ett underskott som uppstått i 2021 års bokslut, som fastställts under 2022, vara täckt senast 1.1.2025 (två år efter ingången av det år som följer efter det år när bokslutet fastställts).

Ett enklare sätt att uttrycka saken på är att det i den ekonomiplan som antas inom det år när bokslutet som resulterat i ackumulerat underskott i balansen godkänts ska framgå planer på hur underskottet skall hanteras inom ekonomiplaneprodukten (budgetåret + 2 år enligt gällande kommunallag)

Ytterligare anses en kommuns ekonomi vara synnerligen ansträngd om

- **Årsbidraget inte täcker avskrivningarna** (enligt koncernresultaträkningen)
- **Eget kapital i förhållande till annat kapital understiger 50%** (Soliditeten enligt koncernbalansräkningen)

Båda de senare kriterierna skall vara uppfylla under **två på varandra följande bokslut för att ekonomin skall anses vara synnerligen ansträngd.**

Om utredningsförfarandet

Om något av kriterierna enligt 2 § uppfylls skall ett utvärderingsförfarande inledas. Det åligger Ålands Landskapsregering att utgående ifrån kommunernas bokslutsuppgifter fatta beslut om att utredningsförfarande skall inledas. Ålands Landskapsregering skall tillsammans med kommunen utreda kommunens möjligheter att garantera sina invånare den service som lagstiftningen kräver

När Ålands Landskapsregering fattat beslut om utredningsförfarande skall en utvärderingsgrupp utses, där Lr utser en medlem och kommunen en, plus att Ålands Landkapsregering efter att ha hört kommunen utser en oavhängig person som ordförande för gruppen. Gruppen skall lägga förslag till åtgärder för att uppfylla lagens målsättningar, att garantera invånarna service. Detta skall ske inom tre månader efter att Lr fattat beslut om utredningsförfarande.

Om begränsningar av befogenheter under utredningsförfarandet

En kommun som konstaterats ha synnerligen ansträngd ekonomi eller ett bolags som ägs av en sådan kommun får under den tid som utredningsförfarandet pågår inte fatta beslut om investeringar, undantaget om investeringen i sin helhet kan finansieras med eget kapital. Det finns även möjlighet att hos Lr ansöka om dispens

Om åtgärder som följd av utredningsförfarandet

Utvärderingsgruppen skall lägga fram förslag till åtgärder inom 6 månader från det att gruppen tillsattes, till kommunens fullmäktige och till Ålands Landskapsregering. Fullmäktige skall fatta beslut på basen av utredningsgruppens förslag, och besluten skall även resultera i åtgärder till kommunens ekonomi i budget och ekonomiplan och rapporteras och utvärderas i verksamhetsberättelser och bokslut.

Ålands Landskapsregering kan på basen av utvärderingsgruppens förslag och fullmäktiges beslut fatta beslut om att en kommunindelingsutredning enligt kommunstrukturlagen skall inledas. Ett sådant beslut skall fattas senast ett år efter att beslut om utredningsförfarandet fattades. Möjlighet till förlängningar av tidsfrister finns inskrivna i 7 §.

Yttrande:

Ålands kommunförbund förhåller sig positiva till att det i landskapslagstiftningen införs kriterier för när en kommun anses ha särskilt ansträngd ekonomi.

Ålands kommunförbund anser att denna reglering, tillsammans med en tydligare definition av vad som anses ingå i den kommunalekonomiska helheten, i första hand borde införas **i en ny eller reviderad kommunallag**.

De ekonomiska mätare som definieras i 2 § är när det gäller soliditetsmått och i synnerhet huruvida det finns ackumulerade underskott i balansräkningen ett tydligt tecken på långvarig ekonomisk obalans.

Däremot är mätaren för årsbidrag i förhållande till avskrivningar känsligt både för tillfälliga fluktuationer och för bokföringsmässiga åtgärder som i sig kan vara väl motiverade, såsom slutavskrivningar av anläggningstillgångar som av en eller annan orsak inte uppfyller det syfte som dessa ursprungligen haft.

Kravet om att kombinationen av kriterierna årsbidrag / avskrivningar och en soliditet, enligt *koncernbalansräkningen*, om minst 50 % gör att tillfälliga fenomen ändå inte borde leda till utredningsförfarande.

En synpunkt som måste framföras är att de två senare kriterierna under 2 § skall räknas enligt *koncernresultaträkning* och *koncernbalansräkning*, även om enligt kommunallagens reglering inte föreligger en tydlig skyldighet att sammanställa en koncernresultaträkning och även om ÅSUB i dagens läge inte tillhandahåller uppgifter över kommunkoncernernas resultaträkningar.

I detta fall finns bristen i kommunallagens definition av begreppet kommun i ett ekonomiskt och organisatoriskt avseende, och denna brist borde snarast åtgärdas.

Sammanfattningsvis kan Ålands kommunförbund ställa sig bakom en lagstiftning som definierar när en kommun anses ha särskilt ansträngd ekonomi, men det kvarstår för många otydligheter i grunddefinitionerna som måste åtgärdas.

Förbundsstyrelsen för Ålands kommunförbund

§ xx /11.3.2022

Genom

Magnus Sandberg
Förbundsdirektör